

Warszawa, 9 sierpnia 1999 r.

**Opinia prawna
w sprawie skargi konstytucyjnej p. A. U. (sygn. akt Sk.17/99).**

Stosownie do zlecenia z dnia 7 lipca 1999 r. uprzejmie przedstawiam następującą opinię w sprawie skargi konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego przez p. A. U. i J. B. w dniu 25 stycznia 1999 r.

1. Skarżący wnoszą o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją art. 413 § 2 Kodeksu postępowania karnego z 1969 r. oraz art. 9 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego. Skarga pozostaje w związku:

- z postanowieniem Prokuratury Rejonowej Wrocław-Śródmieście nr 1Ds358/98 z dnia 20 czerwca 1998 r. o umorzeniu dochodzenia w sprawie przekroczenia uprawnień przez Przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów Politechniki Wrocławskiej oraz

- z postanowieniem Prokuratury Rejonowej Wrocław-Śródmieście nr 1Ds1254/98 z dnia 20 czerwca 1998 r. o umorzeniu dochodzenia w sprawie przekroczenia uprawnień przez Rzecznika Dyscyplinarnego dla Studentów Politechniki Wrocławskiej.

Wymienione postanowienia były przedmiotem zażalenia wniesionego przez Skarżących do Prokuratury Wojewódzkiej. Po rozpatrzeniu zażaleń Prokurator Wojewódzki we Wrocławiu na podstawie art. 413 § 2 Kodeksu postępowania karnego z 1969 r. obydwie postanowienia utrzymał w mocy.

2. Jak wiadomo, ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego weszła w życie z dniem 1 września 1998 r. W myśl art. 2 ustawy z dnia 6 czerwca - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego (Dz. U. nr 89, poz. 556 z późn. zm.), z dniem wejścia w życie Kpk tracą moc dotychczasowe przepisy w kwestiach unormowanych w tym kodeksie, chyba że przepisy cytowanej ustawy stanowią inaczej. Powyższa klauzula derogacyjna obejmuje także zaskarżony art. 413 § 2 Kodeksu postępowania karnego z 1969 r. W tej sytuacji, do wniesionej skargi na wskazany wyżej przepis ma zastosowanie art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. nr 102, poz. 643 z późn. zm.).

Przewiduje on, że Trybunał umarza na posiedzeniu niejawnym postępowanie, jeżeli akt normatywny w zakwestionowanym zakresie utracił moc obowiązującą przed wydaniem orzeczenia przez ten organ. W danym przypadku dyspozycja ustawodawcy ma charakter dyrektywny, nie dopuszczający możliwości innego zakończenia postępowania przed Trybunałem.

3. Według Skarżących, art. 9 ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego są niezgodne z art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji. Zaskarżony przepis stanowi, że czynności procesowe dokonane przed wejściem w życie Kodeksu postępowania karnego są skuteczne, jeżeli ich dokonano z zachowaniem przepisów dotychczasowych.

Zarzut niekonstytucyjności kwestionowanego przepisu należałoby ocenić jako bezzasadny. Artykuł 9 ustawy - Przepisy wprowadzające (...) jest przepisem szczególnym względem art. 6 tej ustawy, który ustanawia regułę, że przepisy nowego Kodeksu postępowania karnego stosuje się również do spraw wszczętych przed dniem jego wejścia w życie, o ile dalsze przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Zaskarżony przepis, mający charakter przepisu przejściowego zapewnia prawną skuteczność wszelkim czynnościom procesowym dokonanych przed dniem 1 września 1998 r. pod warunkiem, że zostały one dokonane zgodnie z przepisami obowiązującymi do dnia 31 sierpnia 1998 r. Jest to rozwiązanie zgodne z zasadą *rei iudicatae*, rozumianą w szerszym tego określenia znaczeniu, a jednocześnie respektującą zasadę niedziałania prawa wstecz, wywodzoną z art. 2 Konstytucji. Sprzeczne natomiast z tymi zasadami byłoby objęcie kontrolą sądową wszelkich czynności procesowych, dokonanych przed wejściem w życie nowego Kodeksu postępowania karnego pod kątem ich zgodności z przepisami obowiązującymi od dnia 1 września 1998 r., a co w danym przypadku zapewne odpowiadałoby życzeniu Skarżących.

Według art. 413 § 2 Kpk z 1969 r., zażalenie na postanowienie prokuratora prowadzącego postępowanie przygotowawcze rozpoznawał prokurator nadrzędny, a w wypadkach przewidzianych przez ustawę - sąd. Nowy Kodeks postępowania karnego, w art. 306 § 2 stanowi, iż zażalenie wnosi się do prokuratora nadzrędnego nad prokuratorem, który wydał lub zatwierdził postanowienie. Jeżeli prokurator nadzrędny nie przychylił się do zażalenia, kieruje je do sądu. Wskazany wyżej przepis zawiera rozwiązanie dla

pokrzywdzonego korzystniejsze, aniżeli art. 413 § 2 Kpk z 1969 r. Nie można jednak pominąć faktu, że art. 306 § 2 **jest mniej korzystny dla podejrzanego**, także będącego stroną w postępowaniu przygotowawczym (art. 299 § 1 Kpk).

W konkluzji wypada podkreślić, że ewentualna rezygnacja ustawodawcy z art. 9 ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego i poddanie kontroli sądowej wszelkich czynności procesowych dokonanych przed wejściem w życie nowego Kpk z zachowaniem przepisów dotychczas obowiązujących oznaczałoby pogorszenie, w porównaniu z art. 413 § 2 Kpk z 1969 r., sytuacji prawnej m. innymi tych podejrzanych, których dotyczyły wydane przed dniem 1 września 1998 r. postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia. Hipotetyczne rozwiązanie, o którym mowa, byłoby ewidentnie sprzeczne z zasadą *lex retro non agit*.

Opracował: Witold Pawełko